

ἐνὶς Πατριάρχου καὶ εἶτα ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἐγκριθεῖσα, ἐξαπεστάλη οὕτω πρὸς τὸν Θεόφιλον. Τῇ εἰκασίᾳ ταύτῃ συνετάχθησαν καὶ ἕτεροι τῶν σοφῶν· ἀλλ' ἰδοὺ ὁ Κ. Ι. Σακκελίων αἶρει διὰ τῆς δημοσιευθείσης ἐπιστολῆς του πᾶσαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀμφιβολίαν καὶ ἀποδείκνυσιν ὅτι Σύνοδος πολυμελὴς ἐξ 185 ἐπισκόπων, 17 ἡγουμένων καὶ 1153 μοναχῶν ὑπὸ τοὺς τρεῖς Πατριάρχας τῆς Ἑφῶς λήξεως συνεκροτήθη εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ὅτι αὕτη ἀπλήθυνεν ἐπιστολὴν Συνοδικὴν πρὸς τὸν Θεόφιλον, ἐκείνη δὲ ἦν ὁ Κομβεφίσσιος ἐδημοσίευσεν, συνερξάφη ἔνθεν καὶ κειθὲν ὑπὸ ἀγνώστου τινὸς μεταγενεστέρου.

Τὸ ὕψος τῆς δημοσιευθείσης ἐπιστολῆς εἶνε πομπῶδες, σλόκοις ὅμως ἐνιαχοῦ καὶ ἀσυνάρτητον· τοῦτο δὲ ἀποδοτέον εἰς τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἀράβων, οἵτινες κατακλύσαντες ἅπασαν τὴν Ἑφῶν συνετέλεσαν τὰ μέγιστα εἰς τὴν διαφθορὰν τῆς γλώσσης. Γέγραπται δὲ αὕτη ἐπὶ περγαμινῇ διὰ κεφαλαιῶν γωνιωδῶν χαρακτήρων περὶ τὰ τέλη τῆς Θ'. ἑκατονταετηρίδος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς γραφῆς, τῆς ὁποίας, πρὸς ταῖς πολλαῖς καὶ ἀξιολόγοις σημειώσεις, ὁ Κ. Ι. Σακκελίων παρέθεσε πανομοιότυπον τεμάχιον.

Θεωροῦντες πάντα ἐπαινὸν περιττὸν εἰς ἔργον ἀφ' ἐαυτοῦ ἐπαινούμενον, ὀφείλομεν πρὶν κατὰστρέψωμεν τὴν περιληπτικὴν ταύτην βιβλιογραφίαν, ν' ἀπευθύνωμεν ὀλίγας παρατηρήσεις πρὸς οὓς ἀνήκει. Ἐνῷ ἐκδουλεύσεις ἀνύπαρκτοι, ἐνίοτε δὲ καὶ Ἀονκισωτικαί, βραβεύονται τοσοῦτον ἀφειδῶς, ἐνῷ τὸ Ἑθνικὸν ταμεῖον μένει ἀνοικτὸν εἰς πάντα προβάλλοντα ἀνυπόστατα δικαιώματα, δὲν εἶνε αἰσχρὸν, δὲν εἶνε ἀνθελληνικὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ φέρεται μετὰ τοσαύτης φειδοῦς, προκειμένου περὶ πράγματος ὄντως Ἑλληνικοῦ καὶ περιποιούντος τιμὴν εἰς τὸ ἔθνος; Ὅποια Κυβέρνησις δὲν ἤθελεν ἐγκολπωθῆ ἄνδρα, οἷος ὁ Κ. Ι. Σακκελίων, καὶ δὲν ἤθελε παράσχει πᾶσαν συνδρομὴν πρὸς ἐκδοσιν ἔργου, οἷον ἡ *Πατριακή Βιβλιοθήκη* αὐτοῦ; Ἀλλ' ὅμως τί ἐποίησε μέχρι τοῦ νῦν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις; Σχεδὸν μηδέν διότι προσέφερε μὲν τῷ Κ. Ι. Σακκελίῳ τὸ Ἑθνικὸν Τυπογραφεῖον πρὸς ἐκτύπωσιν, ἀλλὰ τὸ Τυπογραφεῖον ἐκεῖνο ἔχει τοσαύτην πληθὺν ἐργασίων, ὥστε ἀδύνατον τῷ ἀποβαίνει ν' ἀσχοληθῇ περὶ ἐργασίας ξένης τῆς ὑπηρεσίας. Προτιμότερον λοιπὸν εἶνε νὰ χρηρηγηθῇ εἰς τὸν Κ. Σακκελίῳ ἀνάλογον τι χρηματικὸν ποσόν, ὥπως προβῇ εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ ἔργου του ἐν ταχύτητι καὶ τῇ

ἀπαιτουμένη φιλοκαλίᾳ, ἥτις δὲν ἀπαντᾷται ὁμολογητέον εἰς τὸ Ἑθνικὸν Τυπογραφεῖον ἐνεκαί τῆς σπουδῆς μεθ' ἧς γίνονται αἱ ἐργασίαι.

Ε.Π. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

Λαμαρτίνου Ποιητικαὶ Μελέται, μεταφρασθεῖσαι κατ' ἐκλογὴν ἐμμέτρως ὑπὸ Ἀγγέλου Σ. Βλάχου.

■ ΕΠΙ πάς ἀρχὰς τῆς παλινρθώτου βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου δεκάτου ὀγδόου ἡ Γαλλικὴ ποίησις εὐρίσκετο εἰς ἀπίστευτον ἔκπτωσιν, εἰς πρωτοφανῆ μαρασμόν· ὁ Γαλλικὸς Παρνασσὸς μετὰ δύο αἰώνων ἔχρ συνεχὲς εἶχε καταστῆ χέρσος καὶ ἄγονος. Ἀφ' οὗτο ὁ Ἀνδρέας Χενιέρος, υἱὸς Ἑλληνίδος μητρὸς καὶ Ἑλληνίδος Μούσης, λαξέων στίχους καλλιπρεπεῖς εἰς τὸ ἀκένωτον τῆς ἀρχαίτητος λατομεῖον, περιβάλλων ἰδέας καινὰς δι' ἀληθῶς κλασσικοῦ ἐνδύματος, ἔκλινε τὴν νεαρὰν κεφαλὴν του ὑπὸ τὸν ἀμείλικτον ἐπαναστατικὸν πέλεκυν, οὐδεὶς παρέλαβεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἱερὸν πῦρ καὶ ὁ θάνατός του ὑπῆρξεν ὁ θάνατος τοῦ τελευταίου ποιητοῦ τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος. Δέκα ἐλόκληρα ἔτη συνεχοῦς θυέλλης καὶ διαρκοῦς ἀνατροπῆς, δέκα ἔτη ἐπαναστάσεως, ὧν πᾶσα ἡμέρα ὑπῆρξε πλήρης ἐξόχων πράξεων, ἐν καὶ μόνον ποίημα ἄξιον λόγου παρουσιάζουσι καὶ τοῦτο δὲ ἄγριον, παράφορον, ἐμβατήριον θανάτου ἀποπνέον μῖτος καὶ ἐκδικησιν, τὴν Μασσαλιώτιδα, ἡ μεγάλη δεκαπενταετηρίς τῆς Αὐτοκρατορίας ὑπῆρξε ποιητικῶς ἔτι πλέον στείρα καὶ ἄκαρπος· αἱ ποιητικαὶ ἐπιστημότητες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης περιορίζονται εἰς ψυχροὺς τινὰς καὶ ἀνουςίους στιχορροῦς, πλήρεις τετριμμένων μυθολογικῶν ἀλληγοριῶν, βεβιασμένων λογοπαιγνίων καὶ εὐτελῶν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα κολακειῶν. Ἡ Μυθώδης πολεμικὴ δόξα εἶχεν ἐγκολάψει εἰς τὸ φιλολογικὸν στάδιον εἰδὸς τι ἀνυποληψίας καὶ ἡ ποίησις ἰδίως ἐθεωρεῖτο ἐπάγγελμα ἀργῶν καὶ ἀνάνδρων. Πᾶς φιλότιμος καὶ φιλογερός νέος ἐν μέσῳ τῆς ἀποπνεούσης πυρίτιδας ἀτμοσφαίρας ἐκείνης δὲν κατεδέχετο νὰ ψάλλῃ θηλυπρεπῶς ἐπὶ τῆς λύρας τοὺς ἔρωτάς του καὶ τῆς καρδίας τὰ τρυφερά αἰσθήματα· ἐξωννύετο ξίφος καὶ ἔτρεχε νὰ φονεuthῇ εἰς τὴν Ὀστερλίτσην καὶ τὴν Βαγράμην. Ἐν μέσῳ τοῦ συνεχοῦς φιλολογικοῦ μαρασμοῦ τῆς Αὐτοκρατορίας περίεργον ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν ἡ φωτεινὴ δὴς τοῦ Σατωβριάν καὶ τῆς Στάελ. Ἀλλὰ τὰ

δύω ταῦτα ἔξοχα πνεύματα εὐρέθησαν οὕτως εἰπεῖν, εἰς συνεχῆ πόλεμον ἰδεῶν πρὸς τὸν Ναπολέοντα καὶ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐκλινον ὑπὸ τὸν σιδηροῦν ζυγὸν τοῦ ὑπερανθρώπου τιτᾶνος, ὅστις τότε ἐδάκρυεν ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς Γαλλίας καὶ ἐκ συστήματος κατέπνιγε πᾶσαν διανοητικὴν αὐτῆς ζωὴν.

Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν καὶ τὴν Αὐτοκρατορίαν ἐλθοῦσα ἡ Παλινόρθωσις καὶ ἐγκαινιάσασα σύστημα εἰρήνης καὶ ἐλευθερίας, ἐπόμενον ἦτο νὰ ἐπιφέρῃ ἰσχυρὸν κλονισμόν εἰς τὰ πνεύματα καὶ νὰ τρέψῃ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν πρὸς ὅλως ἀντίθετον διεύθυνσιν. Ἐν ἀκραιῇ ὁ ποιητικὸς ἐνθουσιασμός, ναρκωθεὶς προσκαίριος ἐξηγήθη ἀκμαϊότερος, αἱ ὑψηλότεραι δυνάμεις τῆς ψυχῆς ἐζητήσαν ἐνασχόλησιν καὶ τάσις τις πρὸς πᾶν ὅ,τι κινὸν καὶ ἄγνωστον κατέλαβε τὰ πνεύματα. Ὁ παρακμιάσας κλασικισμὸς, ψυχρῶν προτύπων ψυχροτέρα ἀπομίμησις ἐκνεύρισας τὸ ὠραῖον Γαλλικὸν ἰδίωμα δὲν ἤρκει ὥπως ἐκφράσῃ τὰς ἰσχυρὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς. Ἦδη πέραν τοῦ Ρήνου καὶ πέραν τοῦ Ωκεανοῦ ὁ Βέρτερος καὶ ὁ Μανφρέδης ἀπόστολοι τῶν ἰδεῶν τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος ἐλάλουν εἰς τὰς καρδίας γλῶσσαν σκοτεινὴν, μυστηριώδη καὶ ὅμως καταληπτὴν καὶ προσφιλεῖ καὶ ἰδέει τέως ἄγνωστοι ἐπλημύρουν τὰς κοινωνίας. Ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ ἡ Κορίννα καὶ ὁ Ρεναῖος, πνεύματα ἀδελφά, φύσεις φλογεραὶ καὶ βεβωδῆσαι συγχρόνως, πλάσματα ἐξ αἵματος ἅμα καὶ πυρὸς κατῳρῶσαν εἰδός τι ἐπαναστάσεως ἐν τῇ τέχνῃ καὶ προσεχάραττον τὴν ὁδὸν εἰς τὴν νέαν ποίησιν, ἥτις, πυρετωδῶς συκινήσασα τὴν Γαλλίαν ἐπὶ 20 ὅλα ἔτη, ἀνατρέψασα, καινοτομήσασα, ἀναπλάσασα, ἀπέληξεν ἐπὶ τέλους εἰς τὸν ρωμαντισμόν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐξεδόθησαν αἱ πρῶται Ποιητικαὶ Μελέται καί, μόλις ἀναφανέσαι εἰς τὸν φιλολογικὸν ὀρίζοντα, ἐστέφθησαν διὰ πρωτοφανούς καὶ μυθώδους ἐπιτυχίας. Χιλιάδες ἀντιτύπων ἀνηρπάζοντο καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῶν βιβλιοπωλείων, ἐκδόσεις διαδέχοντο ἐκδόσεις καὶ ἡ κριτικὴ ἀνήγγελλε πομπωδῶς ὅτι ποιητὴς ἐγενήθη τῇ Γαλλίᾳ. Αἱ Μελέται εἶχον ἐκδοθῇ ἀνωμύμως καὶ ὅμως τοῦ Ἀλφόνσου Λαμαρτίνου τὸ ὄνομα, διαφυγὸν ἐκ τοῦ στενοῦ κύκλου τοῦ ἀριστοκρατικοῦ προαστείου τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, περιέτρεξε τὴν Γαλλίαν ἀπὸ ἄκρον εἰς ἄκρον καὶ κατέκτησε τὴν ἀθανασίαν. Ἐκτοτε ἡ Γαλλία ἐχειρεκρότησε πολλοὺς ποιητικοὺς θριάμβους. Τοῦ

οὐγὰρ τὰ Ἀνατολικά ἄσματα καὶ ὁ Ἑρνάνης, τοῦ Μυσσέ αἱ Ἰσπανικαὶ καὶ Ἰταλικαὶ ποιήσεις, αὐτοῦ τοῦ Λαμαρτίνου αἱ Ἀρμονίαι καὶ ὁ Ζοζελίνος, περίξ τοῦ ὁποίου, κατὰ τὴν ἐντονον ἐκφράσιν τοῦ Ἰουλίου Ζαννὲν, « βαθεῖα ἐγένετο σιωπὴ », ἔτυχον βεβαίως θερμότητος ὑποδοχῆς. Ὁ θρίαμβος ὅμως τῶν Πρώτων Ποιητικῶν Μελετῶν ὑπῆρξεν ἀνέφικτος καὶ ἀπαράμιλλος. Οὐδ' αὐταὶ αἱ τελευταῖαι Ποιητικαὶ Μελέται, ἐκδοθεῖσαι ἔτη τινα ἀργότερα, ὠριμώτερος καρπὸς πεσὼν ἐκ τοῦ αὐτοῦ κλάδου, μελωδίαί γλυκύτεραι, πηγάσασαι ἐκ τῆς αὐτῆς καρδίας, ἀπήντησαν τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν πρώτων ἡμερῶν. Τὸ Ἑρώτος ἄσμα εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ἄλλη ἔσποψις τῆς Λίμνης, ὁ Θνήσκων ποιητὴς σχολιάζει τὴν Ἀπελπισίαν καὶ ὅμως τὴν Λίμνην καὶ τὴν Ἀπελπισίαν ἀπήγγελλεν ἡ Γαλλία ὀλόκληρος ἐκ στήθους, ἐνῶ τὰ ἄσμα τοῦ Ἑρώτος καὶ ὁ θνήσκων ποιητὴς ἐκηρύχθησαν ἀπλῶς ἀριστουργήματα, τίποτε περισσότερον.

Ἡ ἐξαιρετικὴ τῶν Πρώτων Ποιητικῶν Μελετῶν ἐπιτυχία ὀφείλεται βεβαίως κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν μεγάλην ἀξίαν τῶν ποιήσεων ἐκείνων καθ' ἑαυτάς. ὀφείλεται ὅμως συγχρόνως καὶ εἰς τὴν ὅλως ἑκτακτον ἐποχὴν καθ' ἣν ἐξεδόθησαν. Εὖρον κοινὸν ὥριμον καὶ προδιαθετεῖμενον νὰ τὰς ἐννοήσῃ καὶ νὰ τὰς θαυμάσῃ ἐνυπῆρχον λαμβάνοντα ἐν ταῖς ψυχαῖς τὰ αἰσθήματα, ἅτινα ἔψαλλεν ὁ Λαμαρτίνος τοῦ εὐσεβοῦς ποιητοῦ οἱ ὑψηλοὶ χριστιανικοὶ ὕμνοι ἀνταπεκρίνοντο εἰς τὰς πεποιεῖσιν κοινωνίας, κουρασθείσης ἀπὸ τὴν λατρείαν τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τοῦ ἡμιθέου Μαράτου, καὶ οἱ διάπυροι στόνοι τοῦ ἰδανικοῦ ψάλτου τῆς Ἐλβίρας συνεκίνουν τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες πρὸ μικροῦ ἀπεστήθιζον τὰ ἀκόλαστα, τοῦ Παρνὸς στιχοιργήματα.

Ἡ δόξα τοῦ ποιητοῦ τῶν Μελετῶν δὲν περιωρίσθη ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς πατρίδος του· ἡ Γαλλικὴ γλῶσσα εἶναι γλῶσσα παγκόσμιος καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῆς συγγραφεῖς πολῖται τῆς οἰκούμενης· ἡ τρυφερὰ αἰσθηματικὴ ἡ δακρυόεσσα ποίησις τοῦ Λαμαρτίνου εὗρε πανταχοῦ μιμητὰς καὶ θαυμαστάς, καὶ αἱ ἁρμονικαὶ στροφαὶ τῆς Λίμνης ἐβαυκάλισαν τὴν σύγχρονον γενεάν. Αἱ Μελέται μετεφράσθησαν εἰς πάσας σχεδὸν τὰς γλώσσας, καὶ εἰς αὐτάς τὰς εὐρίσκομένας ἐπὶ φιλολογικῶς εἰς νηπιώδη κατὰστασιν, ὡς τὴν Ἀρμενικὴν καὶ τὴν Ρουμανικὴν. Ἐν Ἑλλάδι μόνον μέχρι πρὸ μικροῦ ἡ ἀγάνωσις τοῦ ἐξόχου τούτου προϊόντος

τοῦ Γαλλικοῦ Παρνασσοῦ ἦν ἀπόλαυσις ἀνέφικτος διὰ τοὺς μὴ εὐτυχήσαντας νὰ ἐκμάθωσι τὴν γλῶσσαν τοῦ Ῥακίνα. Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ Λαμαρτίνος ἐξήγησε μεγίστην ἐπὶ τῆς μορφώσεως τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς ποιήσεως ἐπιρροήν, ὅτι ἀντηγήσεις τινὲς κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἤττον ἐπιτυχεῖς τῆς ἁρμονίας ἐκείνου ἀνευρίσκονται εἰς πάνας σχεδὸν τοὺς περὶ τὰ τέλη τῆς ἐπαναστάσεως ἀναφανέντας ποιητὰς καὶ ὅτι εἰς τοὺς στίχους τοῦ ποιητοῦ τῆς Κιθάρας ἰδίως ἀναφαίνονται νωπαὶ καὶ ζῶηαι αἱ ἀπὸ τῆς Μονώσεως καὶ τῆς Κοιλάδος ἐντυπώσεις. Ἀλλ' ἐνῷ πολλοὶ ἐμιμοῦντο τὸν Λαμαρτίνον, οὐδεὶς τὸν μετέφραζεν.

Αἱ θεωρίαι αὗται περὶ τῆς ποιητικῆς ἱκανότητος τοῦ Λαμαρτίνου καὶ περὶ τῶν Μελετῶν ἰδίως εἶναι ἀναγκαῖαι, ὅπως ἐκτιμηθῇ κάλλιον ἢ ἐκδούλευσις, ἣν παρέσχεν εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν ὁ Κύριος Ἄγγελος Βλάχος, ἀναλαβὼν τὴν μετάφρασιν τῶν ἀρίστων ἐξ αὐτῶν καὶ ἀσχολήσας εἰς τὸ ἀτερπές τοῦτο ἔργον τὰς διαθεσίμους ὥρας τριῶν ὁλοκλήρων ἐτῶν. Ὁ Κύριος Ἄγγελος Βλάχος, μεταφραστὴς ποιητοῦ διασήμου, εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς ἐκ τῶν νέων ποιητῶν ὅσοι μάλλον διεκρίθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Καὶ ἂν δὲν εἶχομεν ἀναγνώσει τὰ προγενέστερα ἔργα τοῦ Κυρίου Βλάχου, ἠθέλομεν ἐννοήσαι ὅτι εἶναι ποιητὴς δόκιμος ἐκ μόνης τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐμμέτρου προσφωνήσεως ἥτις προετάχθη εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν Μελετῶν. Ἐπὶ τῶν δακτύλων ἀριθμοῦνται ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ τὰ ποιήματα, ἅτινα δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὸ προκείμενον καὶ κατὰ τοῦ ὕφους τὴν χάριν καὶ κατὰ τῶν ἐννοιῶν τὴν καινοφάνειαν. Ἡ γλῶσσα εἶναι πανταχοῦ ἀκριβής, εἰκονικὴ, ἢ στιχουργία γλυκυτάτη καὶ βέουσα, τὰ αἰσθηματὰ ἀληθῆ καὶ τρυφερά. Ἐν τῷ λυρικῷ τοῦτο ποιημάτιον ἐτυποῦτο ὀλίγας σελίδας ὀπισθεν πολλοὶ ἠθελον θαυμάσαι μίαν Μελέτην περισσότερον.

Ὁρθῶς σκεφθεὶς ὁ Κύριος Ἄγγελος Βλάχος, ἀπεφάσισε νὰ μεταφράσῃ οὐχὶ πάσας τὰς μελέτας συλλήθδην, ἀλλὰ νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ αὐτῶν μόνον ἐκείνας ἐφ' ὧν ἰδίως ἐθεμελιώθη ἡ ποιητικὴ τοῦ Λαμαρτίνου δόξα. Ἀληθῶς ὁ ἀναγνούς πάσας τὰς Μελέτας ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἠξέυρει ὅτι τινὲς μὲν ἐξ αὐτῶν εἰσὶ καθαρῶς πολιτικαὶ ὥδαί, ἀπήχησις πιστὴ πᾶν νεανικῶν συμπαθειῶν τοῦ μέλλοντος πρωτοστάτου τῆς δημοκρατίας τοῦ 1848 ὑπὲρ τῶν Βουρβόνων, ὅτι δὲ πλείονες εἰσὶ πλήρεις μονοτόνου τινος φιλοσοφικοῦ

σκεπτικισμοῦ, κατακυριεύσαντες τὰ πνεύματα κατὰ τὴν ἐποχὴν, ἐν ᾗ ἔψαλλεν ὁ Λαμαρτίνος. Σήμερον καὶ ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἠθέλεν εἶσθαι ἀνωφελὴς καὶ κουραστικὸς ἀναχρονισμὸς καὶ ἀπὸ ὀλίγους ἠθελον κριθῇ ἐπιεικῶς. Ἀρίστη ἄρα ὑπῆρξεν ἡ σκέψις τοῦ Κυρίου Βλάχου, περιλαβόντος εἰς τὴν μετάφρασιν ἐκείνας μόνας ἐκ τῶν Μελετῶν ὅσας καὶ ἡ αὐστηροτέρα κριτικὴ παραδέχεται ὡς ἀθάνατα ἀριστουργήματα, τιμῶντα τὸν Γαλλικὸν Παρνασσόν· πανταχοῦ ἐπεδοκιμάσαμεν τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπεθυμοῦμεν μόνον ἐκ τῶν 29 Μελετῶν, ὅσας μετέφρασε νὰ ἔλειπεν ὁ Βοναπάρτης. Δὲν παραγνωρίζομεν τὴν μεγάλην τοῦ ποιήματος ἀξίαν οὐδ' ἀγνοοῦμεν ὅτι κατ' ἀρχὰς ὁ τραχὺς οὗτος κολαφισμὸς τῆς αἵματηρᾶς δόξης τοῦ Αὐτοκράτορος ἐθεωρήθη ὡς ὁ πολυτιμότερος ἀδάμας τῆς πλουσίας τῶν Μελετῶν κερμηλιοθήκης. Ἀλλ' αἱ πολιτικαὶ ποιήσεις καὶ αὗται ἔτι αἱ ἄρισται, παρέρχονται ταχέως μετὰ τῶν ἐφημέρων παθῶν, ἅτινα ἐγέννησαν αὐτάς· ὅτι πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ἐκλήθη δικαιοσύνη, σήμερον καλεῖται βλασφημία. Θαυμάζω τὸν Λαμαρτίνον, ἀλλ' ὅταν πρόκειται νὰ κρίνω περὶ τῆς δόξης τοῦ Ναπολέοντος προτιμῶ ἀπὸ τὴν πικράν του Μελέτην τὴν εἰκοσάτομον ἱστορίαν τοῦ Θιέρς. Καθ' ἡμᾶς ἀντὶ τοῦ Βοναπάρτη ἠθελον μάλλον κοσμήσει τὴν συλλογὴν τοῦ Κυρίου Βλάχου τὰ Προανακρούσματα, ἄσμα ὕψιπετὲς, ἁρμονικόν, πλήρες βεμβασμοῦ καὶ μυστηρίου, ἀληθὲς ἔκφρασις τῆς Λαμαρτινείου ποιήσεως.

Ποῖον σύστημα μεταφράσεως παρεδέχθη ὁ Κύριος Βλάχος εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν ἡμεῖς, ἀφοῦ τὸ λέγει ὁ ἴδιος τόσον καλὰ ἐν τῷ Προλόγῳ. Ἀπεσκοράκισε καὶ τὴν πλήρη ἐλευθερίαν καὶ τὴν δουλικὴν ἀπομίμησην. « Ἐβᾶδισα, λέγει, τὴν μέσσην ὁδὸν, πιστὸς εἰς τὴν ἐννοιαν κ' ἐλεύθερος εἰς τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῆς διατύπωσιν διαμείνας, καὶ φρονῶν ὅτι τότε μόνον ἀποδίδει τιστῶς ὁ μεταφραστὴς τὸν πρωτότυπον ποιητὴν, ὅσάκις περικαθαίρων τὰς ἐννοίας αὐτοῦ τοῦ στιχουργικοῦ καὶ ὁμοιοκαταληκτικοῦ κόσμου, τοῦ καὶ εἰς ζυγὸν πολλάκις ἀποβάλλοντος, ἐξευρίσκει τὴν καθάραν καὶ ἀδιάττροφον ἐννοιαν, ἣν εἶχεν ἐκεῖνος ἐν νῷ πρὶν ἢ τὴν ὑποτάξῃ εἰς τῆς ἐξωτερικῆς διατύπωσης τὰς ἀπαιτήσεις, καὶ ταύτην διαμορφοῖ ἐλευθέρως κατὰ τὸ πάτριον ἰδίωμα. » Ὅτι ὁμοῦ δὲν λέγει ὁ Κύριος Βλάχος καὶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν ἡμεῖς εἶναι ἡ σπανία ἐπιτυχία

τῆς μεταφράσεώς του, ἡ ταχυδακτυλογράφικη, οὕτως εἶπεν, δεξιότης, μεθ' ἧς κατέστησεν Ἑλληνα σχεδὸν τὸν ἐξόχως δυσμετάφραστον Γάλλον ποιητήν. Κατέχων πάντα τὰ μυστήρια τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ γράφων αὐτὴν ὥς ὀλίγοι, παρηκολούθησε τὸν Λαμαρτίνον βῆμα πρὸς βῆμα καὶ ἐνώπιον οὐδενὸς κωλύματος ὑπεχώρησεν· αἱ διπλαῖ ὁμοιοκαταληξίαι εἶναι δι' αὐτὸν παύγιον ἀλλ' ἐνίοτε ὁ ποιητὴς ὠχυροῦτο ὑπὸ τοῦ δυσκολοῦ ὀχυρώματος τριπλῆς ὁμοιοκαταληξίας· οὐδὲ τότε ὁ μεταφραστὴς ὁμολόγει ἐαυτὸν ἡττημένον· ἔστρεφεν ἀπὸ ἐδῶ, ἔστρεφεν ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ἐπὶ τέλους κατίσχυε τῆς δυσχερείας. ὡς παράδειγμα φέρομεν τὸ Ἑρωτος ἄσμα, οὗ μέγα μέρος εἶναι ἐπιτυχέστατα μεταπεφρασμένον εἰς τριπλῆς ὁμοιοκαταληξίας καὶ εἰς μέτρα ἀνάλογα τοῖς τοῦ πρωτοτύπου· καὶ ὅμως ἡ στιχοιργία εἶναι πανταχοῦ σχεδὸν γλυκεῖα καὶ ἀβίαστος· ἀπαντῶνται, εἶναι ἀληθῆς, ἄστονοί τινες στίχοι, ἀλλὰ τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν ἡ διόρθωσις εἶναι τοσοῦτον εὐχερὴς, ὥστε πρέπει μᾶλλον ν' ἀποδοθῶσιν εἰς ἑλλειψιν προσοχῆς περὶ τὴν ἐπεξεργασίαν.

Ἀνεγνώσατε τοὺς Ἀστέρας· εἶναι καθ' ἡμᾶς, ἡ ὠραιότερα τῶν Μελετῶν καὶ ἡ ἐντελέστερον μεταπεφρασμένη ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους νομίζει τις ὅτι ἀναγινώσκει ἰθαγενὲς ἀριστοῦργημα· τοσοῦτον ὁμηλικὴ καὶ φυσικὴ εἶναι ἡ ἔκφρασις, τοσοῦτον ἀρμονικὴ ῥεῖε ἡ στιχοιργία.

*Ω! τῶν λαμπρῶν ἄστρον αὐτῶν, πλασμάτων του ὑψίστου
Αὐτὸς γνωρίζει τὰς ὁδοὺς, τὰ ἔτη, τὰς πληθὺς των.

*Ἀλλὰ αὐτῶν ἐγήρασαν κ' ἡ λάμψις των ἐλάθη,

*Ἀλλὰ ἀπεπλανήθησαν εἰς τ' οὐρανοῦ τὰ βᾶθη,

*Ἀλλὰ, ὡς ἄνθη, ἄτινα θωπεύει ἡ πνοὴ του,

Στέμμα φοροῦν νεότητος παιδρεῖα, ἐπιχαρίτου,

Καὶ βάπτουν τὴν ἀνατολὴν μὲ τὸ χρυσοῦν των χρῶμα,

Ἐκπλήττοντα τὸ ἀριθμοῦν τὰς στρατιάς των θύμα.

Ὑψοῦνται καὶ ὁ ἄνθρωπος τὰ βλέπει ἐν ἐκστάσει,

Καὶ σπεύδει ὡς νεογενὴ νὰ τὰ προσονομάσῃ.

Τίς μεθυσθεὶς ἐκ τῶν ἀγνῶν τοῦ φέγγους των ἀκτίων

Κ' εἰς τὸ στρέμμα αὐτὰ εἰκῇ προσατενίζων,

Ἐν ἄρα δὲν ἐξέλεξε, τ' ἀγνότερον ἐκείνων,

Μὲ φίλον ὄνομα αὐτὸ διὰ τοῦ νοῦ βαπτίζων ;

Κ' ἐγὼ αὐτός . . . ὦ ! εἶνε ἐν, ἀποκέντρον, μονῆρες,

Παρήγορός μου μυστικός εἰς τῶν νυκτῶν τὰ βᾶθη,

Οὐ τὸ ἀγνὸν καὶ θάλαπον φῶς, τὸ μυστηρίου πλήρες,

Βλέμματός φῶς μ' ἀνακαλεῖ, ὁ ἔλαμψε κ' ἐλάθη.

Ἴσως, . . . ὦ ! εἴθε τόρα κἂν ἐν μέσῳ τοῦ αἰθέρος

Καλῆται μ' ὅ,τι ὄνομα τῷ ἔδωκεν ὁ ἔρω.

Πλὴν, βαῖν' ἡ νύξ . . . καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς φοβερᾶς ἀβύσσου

Οἱ κόσμ' οἱ πλείοντες αὐτοὶ ἀναβρίχωντ' ἐξίσου.

*Ω ! καὶ ἡμᾶς ἔτι αὐτοὺς ὁ ροῦς ὁ μυστικός των

Σύρει πρὸς ὄρμον ἀγνωστον χωρῶν μακρῶν ἀγνώστων.

Οὕτω τὴν νύκτα, ἂν ποτὲ προσπνέουν ζεφυρίται,

Ἡ γῇ μας ὅλη ἐλαφρὰ ὡς λέμβος τις κλονεῖται,

Καὶ βλέπει τις μ' ἀφρὸν λευκὸν τὰ ὄρη καλυμμένα

Νὰ σχίζουν μ' ὑπερήφανον τοὺς οὐρανοὺς αὐχένα·

Ἐπὶ τὸ κῦμα τὸ γλαυκόν, ὅπου ἡ σφαῖρα πλέει,

Κατὰ τῆς πλώρας ὁ βορρᾶς μαϊνόμενος παλαίει,

Λυγίζει τὰ ἱστία της ὁ ἄνεμος συρίζων,

Καὶ δαίρεται τὸ σκάφος της κλονούμενον καὶ τρίζον·

Κ' ἐνῷ ἐπὶ τὴν ἀβυσσον χωρεῖ τὸ οἶκμά του,

Πλέει ὁ ἄνθρωπος, θαρρῶν εἰς τ' ὄμμα τοῦ πρωράτου·

Ἡλιοι, κόσμοι πλάνητες, δεύοντες μαζὺ μας,

*Ἀν σᾶς τὸ εἶπ', εἶπατε μας; τίνας περιόμεν ῥύμας ;

Εἰς τίνα ὄρμον τ' οὐρανοῦ τὸ πνεῦμά του μᾶς φέρει;

Εἰς ποῖα ἡ ταχεῖά μας πτήσις ὁρᾷ λήξῃ μέρη ;

*Ἄρα, φερόμεν' εἰς ἀκτὰς πένθους, σιγῆς, σκοτίας,

Νὰ συντριβόμεν μέλλομεν εἰς φοβεροὺς σκοπέλους,

Καὶ τ' ἀπειρον νὰ σπείρωμεν μὲ ναυαγίων πλήθη,

*Ἢ εἰς τοὺς κόλπους τ' οὐρανοῦ ἡ χεὶρ του ἐπὶ τέλους

Θὰ μᾶς ὠθήσ' ὑπνώττωντας, κ' εἰς θείας παραλίας

Θὰ εἴπῃ ἀγκυροβολῶν : Ἐδῶ ναυεῖα τὰ στήθι ;

Μετὰ τοιοῦτους στίχους τί δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν ἡμεῖς ; νὰ σχολιάσωμεν τοῦ πρωτοτύπου ποιήματος τὸ κάλλος, ἥθελεν εἶσθαι ὕβρις πρὸς τὴν καρδίαν τοῦ ἀναγνώστου, νὰ καταδείξωμεν τῆς μεταφράσεως τὰς ἀρετὰς ἥθελεν εἶσθαι βλασφημία πρὸς τὴν καλαισθησίαν αὐτοῦ. Ἀς ἀρκεσθῶμεν νὰ θαυμάσωμεν τὸν Λαμαρτίνον καὶ νὰ ἐκφράσωμεν ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν Κύριον Βλάχον, ὅστις μετὰ τосαύτης ἐπιτυχίας κατέστησε τὸν διάσημον ξένον πολίτην τοῦ Ἑλληνικοῦ Παρνασσού.

Α. Α. ΒΙΖΑΝΤΙΟΣ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ.

ΤΟ ἌΣΜΑ ΤΟΥ ΠΥΡΡΟΛΙΚΟΥ.

Εἰς βαθὺν τῆς Σάμου ὄρμον

Σύδενδρον καὶ σκιερὸν,

Τέκτονες ἐλευθερίας,

Ἵδρας παῖδες καὶ Ψυχῶν,

Παρεσκεύαζον πυρφόρον

Ναῦν, ὀλέθρου μηχανὴν,

Πόντου κεραυνὸν

Κατ' Ἀγαρηνῶν.

Καὶ ἡλάαζον οἱ ἄνδρες

Μὲ βαρβύροτον φωνήν.